

B.A. 1st Semester (General) Examination, 2018 (CBCS)**Subject : Sanskrit****Paper : CC-I/GE-I****Time: 3 Hours****Full Marks: 60***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words
as far as practicable.***1. Instructions for GE-I (Honours student of other discipline)**

2×10=20

अधोलिखितेषु दश-प्रश्नानामुत्तरं संस्कृत-भाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य प्रदेयम्। तत्र 'क' विभागतः प्रश्नत्रयम्, 'ख' विभागतः प्रश्नत्रयम्, 'ग' विभागतश्च प्रश्नत्रयम् अवश्यमेव चयनीयम्।

निम्नलिखित प्रश्नानुसार उत्तर संस्कृत भाषया देवनागरी हरफे लिखते हवे। तार मध्ये 'क' विभाग थेके तिनां 'ख' विभाग थेके तिनां एवं 'ग' विभाग थेके तिनां प्रश्नेर उत्तर अवश्यই दिते हवे।

Instructions for CC-I (General students)

2×10=20

अधोलिखितेषु दश-प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम्। तत्र 'क' विभागतः प्रश्नत्रयम्, 'ख' विभागतः प्रश्नत्रयम्, 'ग' विभागतश्च प्रश्नत्रयम् चयनीयम्। तेषु द्वयोः संस्कृतभाषया उत्तरमवश्यमेव लेखनीयम्।

निम्नलिखित प्रश्नानुसार उत्तर दिते हवे। तार मध्ये 'क' विभाग थेके तिनां 'ख' विभाग थेके तिनां एवं 'ग' विभाग थेके तिनां प्रश्नेर उत्तर संस्कृत भाषया अवश्यই लिखते हवे।

'क' विभागः

'क' विभाग

(a) 'रघुवंशम्' कीदृशं काव्यम्? रघुवंशस्य चतुर्दशसर्गस्य नाम किम्?

'रघुवंशम्' की धरनेर काव्य? रघुवंशेर चतुर्दश सर्गेर नाम की?

(b) 'आसीत् स दोलाचलचित्तवृत्तिः'—

'स' पदेन कः वोध्यः? कथं स दोलाचलचित्तवृत्तिः अभवत्?

'आसीत् स दोलाचलचित्तवृत्तिः'— उपरोक्त उक्तिटिते 'स' पदेर द्वारा काके बोझानो हयोहे? केन तिनि किंकर्त्व्य विमृच्छ हयोछिलेन?

(c) 'सा अनन्दत्'—

सा का? किमर्थं सा अनन्दत?

'सा अनन्दत्'— 'सा' पदेर द्वारा काके बोझानो हयोहे? केन तिनि आनन्दित हयोछिलेन?

(d) 'गङ्गां निषादाहृत नौविशेषस्ततार सन्धामिव सत्यसन्धः'—

'सत्यसन्धः' कः? 'सन्धा' शब्दस्य कोर्थः?

'गङ्गां निषादाहृत नौविशेषस्ततार सन्धामिव सत्यसन्धः'— 'सत्यसन्धः' के? 'सन्धा' शब्देर अर्थ की?

(e) विडौजस् कः भवति? कश्च तस्य अग्रजः?

विडौजस् के? के ताँर अग्रज?

‘ख’ विभागः

‘ख’ विभाग

(a) ‘किरातार्जुनीयम्’ इति ग्रन्थः संस्कृतसाहित्यस्य कस्यां श्रेण्याम् अन्तर्भवति? ‘किरातार्जुनीयम्’ इति महाकाव्यस्य कः सर्गः भवतां पाठ्यः?

‘किरातार्जुनीयम्’ ग्रन्थात् संस्कृत साहित्ये कोन श्रेणिर अन्तर्भूतः? ‘किरातार्जुनीयम्’ महाकाव्येर कोन सर्गात् तोमादेर पाठ्यः?

(b) ‘किरातार्जुनीयम्’ इति ग्रन्थस्य विशेष वैशिष्ट्यं किम्? सोदाहरणं लिख्यताम्।

‘किरातार्जुनीयम्’ ग्रन्थेर विशेष बैशिष्ट्य की? एकटि उदाहरण दाओ।

(c) ‘क्व भूपतीनां चरितं क्व जन्तवः’—वक्ता कः? अत्र प्रयुक्तस्य क्वशब्दद्वयस्य किं तात्पर्यम्?

‘क्व भूपतीनां चरितं क्व जन्तवः’—वक्ता के? एथाने ‘क’ शब्दद्विर प्रयोगेर तात्पर्य की?

(d) ‘स वर्णिलिङ्गी विदितः समाययौ’—वर्णिलिङ्गी कः? सः कुत्रि किमर्थम् उपस्थितवान्?

‘स वर्णिलिङ्गी विदितः समाययौ’—वर्णिलिङ्गी के? तिनि कोथाय कि जन्य उपस्थित हयोचिलेन?

(e) ‘स सन्ततं दर्शयते गतस्मयः’—अत्र ‘गतस्मयः’ इति पदेन क उद्दिष्टः? पदस्यास्य किं तात्पर्यम्?

‘स सन्ततं दर्शयते गतस्मयः’—एथाने ‘गतस्मयः’ पदे काके बोझानो हयोছे? पदिर तात्पर्य व्याख्या करो।

‘ग’ विभागः

‘ग’ विभाग

(a) महाकाव्यस्य वैशिष्ट्यद्वयं लिख्यताम्?

महाकाव्येर द्रुटि बैशिष्ट्य लेखो।

(b) कालिदासविरचितमहाकाव्यानां नामानि लिख्यन्ताम्।

कालिदास विराचित महाकाव्यगुलिर नाम लेखो।

(c) ‘शिशुपालवधम्’ केन विरचितम्? ‘शिशुपालवधम्’ महाकाव्यस्य उत्सः कोऽस्ति?

‘शिशुपालवधम्’ कार रचित? ‘शिशुपालवधम्’ महाकाव्येर उत्स की?

(d) भट्टिकाव्यस्य मुख्यरसः किम्? अस्य महाकाव्यस्य मल्लिनाथेन कृता टीका का भवति?

भट्टिकाव्येर मुख्यरस की? उक्त महाकाव्येर मल्लिनाथकृत टीकार नाम लेखो।

(e) शारिपुत्रप्रकरणस्य रचयिता कः? अस्मिन् प्रकरणे कति अङ्गाः सन्ति?

शारिपुत्रप्रकरणेर रचयिता के? उक्त प्रकरणेर अक्षसंख्या कत?

2. अथेलिखिते विभागतये नूनातिन्यून प्रश्नमेकमात्रिय चतुर्णी प्रश्नानाम् उत्तरं प्रदेशम्। तेषु प्रश्नद्वयम् अवश्यमेव संस्कृतभाषया लेखनीयम्।

अथोलिखित लिखित विभाग हठे कम्पके एकटि करते प्रश्न निधेय छाराटि आश्रेत उत्तर दाओ। उत्तरो मृष्टिं आश्रेत उत्तर अवश्याई संकृत भाषाय लिखाउ शब्दे।

'क' विभागः

मातुभाषया अनुवादः कार्यः।

'क' विभाग

मातुभाषाय अनुवाद करो।

- (a) राजर्थिवंशस्य रविप्रसूतेरुपस्थितः पश्यत की-दृशोऽयम्।

मत्तः सदाचारसुचे: कलहः पयोदवातादिव दर्पणस्य॥

अथवा,

ततोऽभिषहननिलविप्रविहा प्रभश्यमानाभरणप्रसूना।

स्वभूर्तिलाभप्रकृति धरित्री लतेव सीता सहसा जगाम॥

5

- (b) स किंसखा साधु न शास्ति योऽधिष्ठ वितान्न यः संशृणुते स किम्प्रभुः।

सदानुकूलेषु हि कुर्वते रति नृपेष्वमात्येषु च सर्वसम्पदः॥

अथवा,

असक्तमाराधयतो यथायथं

विभज्य भक्त्या समपक्षपातया।

गुणानुरागादिव सख्यमीयिवान्

न वाधते ऽस्य त्रिगणः परस्परम्॥

5

'ख' विभागः

'ख' विभाग

सरलसंस्कृतेन सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या।

सद्रव नृकृते श्रमश्च निर्देशशूर्वक व्याख्या करो।

5x1=5

- (a) सा नीयमाना रुचिरान् प्रदेशान् प्रियहूरो मे प्रिय इत्यनन्दत्।

नाबुद्ध कल्पद्रुमतां विहाय जातं तमात्मन्यसिपत्रवृक्षम्॥

अथवा,

तथापि जिह्वः स भवज्जगीषया

तनोति शुभ्रं गुणसम्पदा यशः।

समुन्नयन् भूतिमनार्यसङ्गमाद्

वरं विरोधोऽपि समं महात्मभिः॥

- (b) संस्कृतेन भावसम्प्रसारणं विधेयम्:

संकृत भाषाय भावसम्प्रसारण करो।

आज्ञा गुरुणां ह्यविचारणीया।

5x1=5

अथवा,

निहन्ति दण्डेन स धर्मविप्लवम्।

'ग' विभागः

'ग' विभाग

(a) टीका लेख्या ।
टीका लेखो ।
बुद्धचरितम् ।	5
(b) भट्टिकाव्य सम्बन्धे संक्षेपेण विव्रियताम् ।
भट्टिकाव्य सम्बन्धे संक्षेपे विवृत करो ।	5
3. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं दीयताम् ।
निम्ननिर्धित प्रश्नागुणिर मध्ये ये-कोनो दृष्टि प्रश्नेर उत्तर दाओ ।	$10 \times 2 = 20$
(a) 'रघुवंशम्' इति महाकाव्यमवलम्ब्य सीताचरित्रम् आलोच्यताम् ।
'रघुवंशम्' महाकाव्य अवलम्बने सीताचरित्र आलोचना करो ।	
(b) 'स सौष्ठवौदायर्विशेषशालिनीं विनिश्चितार्थामिति वाचमाददे'
'किरातजुनीयम्' महाकाव्यस्य प्रथमसर्गे वनेचरस्य उक्तेः सारमर्मः लेख्या ।
'किराताञ्जुनीयम्' महाकाव्येर प्रथम सर्गे वनेचरेर वक्त्वयेर सारांश विवृत करो ।	
(c) 'स विजयतां रविकीर्तिः कविताश्रितकालिदास भारविकीर्तिः' । — भारवे: परिचयः प्रदीयताम् ।
'स विजयतां रविकीर्तिः कविताश्रितकालिदास भारविकीर्तिः' । — भारविर सम्बन्धे परिचय दाओ ।	
(d) 'दुरोदरच्छव्यजितां समीहते नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः' । — इत्युक्तेः यथार्थ्य यथाग्रन्थं निरूप्यताम् ।
'दुरोदरच्छव्यजितां समीहते नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः' । — एই उक्तिर यथार्थता निरूपण करो ।	
-